

Nr 181.

Godkänd av första kammaren den 30 april 1935.

Godkänd av andra kammaren den 30 april 1935.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av väckta motioner angående undersökning av vårt lands befolkningsfråga m. m.

(Statsutskottets utlåtande nr 71.)

Till Konungen.

I två inom riksdagen väckta, likalydande motioner (I: 1 och II: 1) har hemställts, dels att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att för undersökning av vårt lands befolkningsfråga i avsikt att utröna förutsättningarna för en positiv befolkningspolitik en särskild kommission med den sammansättning och de uppgifter, som i motionerna angivits, omedelbart tillsättes, dels ock att å riksstaten för budgetåret 1935/1936 för ändamålet uppföres ett reservationsanslag å 25,000 kronor.

Vidare har i en inom riksdagen väckt motion (II: 3) hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära en allsidig utredning av vår befolkningsfråga.

Härjämte har i en inom riksdagen väckt motion (II: 4) hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville hemställa, att Kungl. Maj:t måtte för riksdagen framlägga förslag om inrättande av en statens bosättningslånefond för att genom utlämnande av bosättningslån bereda ökade möjligheter till äktenskaps ingående mellan mindre bemedlade svenska medborgare.

Slutligen har i två inom riksdagen väckta, likalydande motioner (I: 230 och II: 475) hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en allsidig utredning av vårt lands befolkningsfråga, berörande dels orsakerna till nedgången i nativiteten,

dels förutsättningarna för en befolkningspolitik, som avser att motverka nuvarande tendenser till minskning av folkstocken, och

dels riktlinjerna för en på ekonomiska och sociala hänsyn grundad befolkningspolitik på längre sikt; därvid av motionärerna anförda synpunkter särskilt böra komma under övervägande.

Ingen meningsskiljaktighet torde råda därom, att det problem eller kanske rättare den samling av problem, som upptagits till behandling i här förevarande motioner och som sammanfattningsvis benämnts befolkningsfrågan, är av utomordentlig betydelse. Att situationen för närvarande för vårt

lands vidkommande ter sig synnerligen allvarlig torde icke heller kunna av någon förnekas.

Vad i motionerna framhållits om angelägenheten av en positiv befolkningspolitik från statsmakternas sida finner sig riksdagen böra på det kraftigaste understryka. Likaså anser sig riksdagen böra ansluta sig till kravet på att frågan om riktlinjerna för en dylik politik omedelbart upptagas till ingående undersökning.

I motionerna hava framförts talrika synpunkter och uppslag, av vilka många enligt riksdagens mening äro synnerligen beaktansvärda och förtjänta av en ingående granskning. Riksdagen har emellertid icke funnit sig på frågans nuvarande ståndpunkt böra ange några särskilda frågor, på vilka utredningsarbetet närmast bör inriktas; detta torde enligt riksdagens åsikt bäst och lättast kunna bedömas under utredningens gång.

Beträffande utredningsarbetets bedrivande har riksdagen emellertid ansett sig böra framhålla vissa önskemål. Såväl problemets omfattning som dess enligt riksdagens uppfattning brådskande natur nödvändiggöra, att utredningen bör försiggå under så obundna och effektiva former som möjligt. I detta hänseende synes vad i motionerna I: 1 och II: 1 sammanfattningsvis anförts kunna vara vägledande. Riksdagen förordar i anslutning härtill tillsättandet av en kommission, bestående av ett fåtal ledamöter men med vittgående befogenheter att med sig adjungera sakkunniga på olika områden. Den ifrågasatta kommissionen synes lämpligast böra så bedriva sitt arbete, att den till behandling upptager olika frågor och uppslag, i den mån så visar sig möjligt och ändamålsenligt, och avlämnar resultaten av sitt arbete i kortfattade promemorior, vilka därefter böra snarast möjligt upptagas till fortsatt behandling av Kungl. Maj:t.

I motionerna I: 1 och II: 1 har hemställts, att för här ifrågavarande ändamål skulle för nästkommande budgetår anvisas ett särskilt anslag av 25,000 kronor. Riksdagen håller emellertid före, att de kostnader, som kunna föransledas av utredningsarbetet, i första hand böra bestridas från femte huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga. Härför talar bland annat, att det för närvarande icke torde låta sig göra att med någon större grad av säkerhet beräkna det för nästkommande budgetår erforderliga beloppet. I den mån nyssberörda anslag härigenom skulle bliva för hårt belastat, läser emellertid Kungl. Maj:t äga möjlighet att vidtaga härav föranledda åtgärder.

I anslutning till vad sålunda anförts, får riksdagen i anledning av ovan nämnda motioner anhålla, att Kungl. Maj:t må i anslutning till vad i det föregående anförts låta verkställa undersökning av vårt lands befolkningsfråga och för riksdagen framlägga de förslag, vartill denna utredning kan föranleda.

Stockholm den 30 april 1935.

Med undersåtlig vördnad.